

Nacka Kommun
Planenheten
131 81 Nacka

Synpunkter på utställd Detaljplan för del av Tollare, fastigheten Tollare 1:160 m.fl., Tollare träskväg – delplan 1 a, i Boo, Nacka kommun.

Sammanfattande synpunkter och krav.

Detaljplanen kommer i stark konflikt med de natur- och rekreationsvärden, som framkommit vid den utredning som gjorts inför kommande Naturreservat i Tollare.

På grund härav måste denna detaljplan utgå och området inlemmas i Naturreservat Tollare.

Inledande synpunkter.

Boo Miljö- och Naturvänner har i maj 2006 ingivit yttrande över programförslag gällande hela Tollareexploateringen och i december 2007 ingivit yttrande angående den nu aktuella detaljplanen 1 a, Tollare träskväg.

Vi har i båda dessa yttranden ställt oss ytterst skeptiska till exploatering av detta skogsområde direkt söder om Tollare träsk. Höga naturvärden har påtalats i båda skrivningarna, i den senare fanns redovisat en insektsinventering (av Bert Viklund sommaren 2007), som påvisat förekomst av den rödlistade arten granlevande glansbagge, *Ipidia binotata* (NT).

Vi har framhållit som vår åsikt att området bör inlemmas i ett kommande naturreservat, dels med hänsyn till höga naturvärden, den direkta anslutningen till den regionalt högt klassade fågelsjön Tollare Träsk och vidare områdets stora värde som närrekreationsområde för ett mycket stort antal människor.

Utställd detaljplan.

Av Samrådsredogörelse framgår att ett flertal remissinstanser ställt sig frågande eller direkt negativa till denna exploatering av naturmark.

Länsstyrelsen har uttalat:

”I fortsatt planarbete bör belysas hur planen påverkar det planerade naturreservatets natur- och friluftsvärden. Värden såsom exempelvis Tollare Träsks hydrologi, flora och fauna, liksom reservatets friluftsfunktioner och tillgänglighet, bör tydligare framgå av handlingarna. Avsnittet om biologisk mångfald i miljöredovisning bör utvecklas. I detaljplanen bör kommunen tydligare visa att avvägningar har gjorts mot de naturvärden området besitter. Det är således viktigt att kartlägga vilka naturvärden som finns och veta om de påverkas av bostäder och närliggande gångvägar etc.”

Förutom Boo Miljö- och Naturvänner har Nacka Miljövårdsråd, Nacka Naturskyddsförening, Lännersta Villaägarförening och Fastighetsföreningen Tollare egna hem haft synpunkter på detaljplanens koppling till Naturreservatet. Alla har haft kraftiga invändningar mot exploateringen av naturmarken.

Planenheten har inte på minsta sätt tagit hänsyn till framförda synpunkter angående utplånande av värdefull natur och borttagande av rekreativmöjligheter. Den utställda Detaljplanen ser exakt likadan ut som den som sändes ut för remiss i november 2007. I samrådsredogörelsen liksom i Planbeskrivningen hänvisar man till Ekologigruppens utredning. Ekologigruppen har dock aldrig besökt området norr om Sockenvägen, vilket klart framgår av deras rapport (sid. 26). Det strandskydd man utredde handlade om strandskyddet vid Lännerstasundet.

Naturvärden.

Under tiden november 2007 – mars 2008 har pågått en av kommunen beställd Naturreservatsutredning i Tollare. Dock är det märkligt att Naturreservatsutredningen inte omnämns i Planbeskrivningens uppräknings av olika utredningar.

Man har gjort en värdering av de olika områdena inom Tollare. Naturvärdeklass 1 och 2 utgör s.k. värdekärnor. Naturvärdeklass 1 har bedömts vara minst av nyckelbiotopkvalitet och Naturvärdeklass 2 nära nyckelbiotopkvalitet.

Det i detaljplanen aktuella området beskrivs så här:

”Äldre barrblandskog i småkuperad terräng S-SO Tollare träsk där överstående tallar är äldst, uppemot 200 år. Äldre gran finns också – vissa träd är minst 130 år. Torrrakor av tall och grova granlågor, både färska och murkna förekommer. Lövinslaget är bitvis dominerande i bryn och gläntor och består av ek, asp, björk och klibbal. En klibbalsbukett står på en grov ihålig sockel med mulmhalt. Ett par grova björkar noterades. En fallen grov ek vid en högstubbe och en levande senvuxen ek är ihålig och över 200 år gammal. Asplågor finns spridda och även grova förekommer.

Signalarter är *tallticka*, *granbarkgnagare*, *snöbollslav*, *stubbpretmossa* och *flagelkvastmossa* på gammal tall, gran, ek respektive murkna lågor av gran och löv. Granbarkgnagaren förekommer på flera granar.

Bedömning: Granskogarnas naturvärden bevaras bäst genom att lämna skogen utan ingrepp. Ett varierat skogsområde med naturlig uppkomst och som har kvaliteter knutna till många trädslag. Gamla träd finns av ek, björk, gran och tall. Framtidsvärden för asp men redan nu finns gott om lågor. Naturvärdena har goda förutsättningar att utvecklas och kan idag sägas vara av naturvärdeklass med hänsyn i första hand till lövinslaget. För de sociala värdena är den glesa skogen i lättgången terräng och närheten till sjön med utsiktsmöjligheter stora plus. Skötseln bör inriktas på att glesa ut bland det yngre underväxande granbeståndet för att bibehålla variationen i trädskiktet och luckor kring gammal tall.”

Den ovan gjorda beskrivningen i Naturreservatsutredningen ger en tydlig bild av det lilla skogsområdets värdefulla och varierande natur. Något liknade finns inte inom Tollareområdet – och för övrigt inte heller på någon annan plats i Södra Boo.

Naturreservatsutredningen förstärker det som Boo Miljö- och Naturvänner tidigare kraftfullt påtalat – de höga naturvärdena inom det aktuella området.

Inventeringen gjordes vintertid och har inte omfattat flora och fauna.

Dock finns i området flera däggdjursarter, bl.a. grävling, räv, rådjur och hare.

Ett stort antal fågelarter häckar inom skogsområdet. Det är inte enbart sjöfåglarna, bl.a. svarthakedopping, rödlistad och hotad (VU, sårbar) och smådopping.

Området är ett blandskogsområde – både barr- och lövskog – samt våtmarksområde. Detta gör att variationen av häckande fåglar blir mycket stor.

Enligt artlista finns 71 fågelarter rapporterade till Sveriges ornitologiska förening (SOF), Svalan. Några få av de rapporterade fåglarna är överflygande gäster, men flertalet är bofasta och häckande.

Mindre hackspett är rödlistad (NT, missgynnad). Upptagen i Bernkonventionen är kattugglan, kategori II liksom spillkråkan, kategori III, som också finns på EU:s fågeldirektiv och omfattas av Sveriges åtagande för det europeiska nätverket Natura 2000.

Stor andel av fågelarterna är fåglar (inte minst småfåglar), som för sin häckning är beroende av löv- eller barrskog.

Naturvärdesutredningen omfattade inte heller Tollare Träsk och dess stränder, vilket är en brist.

Miljöredovisningen drar i sin konsekvensbedömning angående biologisk mångfald följande slutsatser: ”Lokaler för de hotklassade insekterna glansbaggen *Ipidia binotata* och granbarkgnagare *Microbregma emarginata* (båda hotkategori NT *Missgynnad*) tas i anspråk, vilket strider mot FN:s konvention om biologisk mångfald.”

Rekreativsvärden.

Naturens positiva inverkan på hälsan har varit känt länge. Det är dock först på senare år som vetenskapliga forskningsrapporter visat på detta. Numera finns en ganska omfattande forskning såväl nationellt som internationellt inom detta område. I Sverige bedrivs mycket av denna forskning vid SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet)

Professor Patrik Gran är en av forskarna vid SLU, en annan är docent Johan Ottosson, som doktorerat med avhandlingen ”The importance of Nature in Coping”. Han beskriver i sin avhandling hur naturupplevelser inverkar på krisbearbetning och återhämtning. Att dagligen ha tillgång till naturen kan öka människors mentala motståndskraft. Det innebär att människor som ofta vistas i det gröna har lättare att komma över en livskris än personer som sällan vistas ute. (www.slu.se)

I forskning kring Hälsa och Natur poängteras särskilt angelägenheten av närnatur – natur som ligger inom promenadavstånd från bostaden.

I dokumentet Rekreativsvärden (hörande till Naturreservatsutredningen) hänvisas bl.a. till forskning vid SLU.

Det konstateras:

”Det högsta värdet ur rekreationssynpunkt är alltså vad vi kan beskriva som **sammanhängande ostörd naturupplevelse.**”

I Naturreservatsutredningen (Rekreativsvärden) har man använt sig av avståndet 100 m buffert för att värdet (av ostörd naturupplevelse) ska kvarstå. På en karta finns angivet dessa kärnvärdeområden och på en annan karta det område som behöver skyddas för att värdet ska kvarstå, d.v.s. 100 m buffert, i en tredje karta läggs stråk in.

I sammanfattningen av Rekreativsvärden visas en karta med värdekärnor för naturvärden och rekreation. Avslutningsvis sägs:

”Sammanfattningsvis kan det konstateras att betydande delar av värdekärnorna, även de som berör båda värdena kommer i konflikt med förslag till bebyggelse.”

Krockarna mellan bebyggelseplaner samt natur- och rekreationsvärden.

Hela bebyggelseområdet inom detaljplanen Tollare träskväg är klassat som naturvärdeklass 2, d.v.s nära nyckelbiotop. Här finns såväl rödlistade arter som signalarter, vilka kommer att utplånas om bebyggelse sker. Nacka kommun kommer att bryta såväl mot FN:s konvention om biologisk mångfald som mot Europeiska konventioner och åtaganden.

Om den aktuella detaljplanen skulle genomföras finns sekundära risker för att våtmarken och sjön Tollare träsk (som ska ingå i Naturreservatet) kommer att utsättas för förändring – och spoliera värdet som fågelsjö. Våtmarkerna är oerhört myggrika och krav från villaägarna kan komma att ”sanera” området från myggor, dika ut våtmarken o.s.v. Även om sådana åtgärder blir förbjudna, finns risk att man tar saken i egna händer, ex. faller träd och skördar vassen. Har man köpt ett ”sjönära” hus finns ofta förväntningar att man ska kunna ”bruka” sjön och framför allt inte bo i ett myggrike.

När det gäller rekreationsvärden så finns en av tre värdekärnor – för sammanhängande ostörd naturupplevelse - inom den nu aktuella detaljplanen. De övriga två ligger inom sådana områden, som enligt Programförslaget kommer att bli utplånade eller störda av planerad bebyggelse längre söderut på bergsryggarna. Skogen söder om Tollare träsk är därmed det enda område som skulle ha möjlighet att uppfylla kriteriet för **sammanhängande ostörd naturupplevelse**.

För många människor utgör just fågelsång ett stort naturvärde – oavsett om man äger kunskap om de speciella arterna. Rik och varierande fågelsång kommer inte att finnas någonstans i hela Tollareområdet om detta område exploateras.

Om någon hälsobringande och lättillgänglig rekreationsmöjlighet ska finnas kvar i Södra Boo, så är enda möjligheten att helt förkasta den aktuella detaljplanen och inlemma området i det kommande Tollare Naturreservat.

Strandskyddsfrågan.

Vi har i tidigare yttranden påtalat det orimliga i åberopandet av en 70 år gammal byggplan, som intäkt för ett borttaget strandskydd – och detta trots att planen helt förändras. Det må vara att luckor i lagen ger möjlighet till detta synsätt, vilket dock är helt otidsenligt och föråldrat. Frågan borde komma till en rättslig prövning. Det är knappast sannolikt att lagstiftarna haft i åtanke så här gamla och inte genomförda detaljplaner.

Det är märkligt att kommunen inte använder sig av sitt planmonopol, när så stora natur- och rekreationsvärden står på spel. Skogens funktion som luftrenare ska inte heller underskattas. En inlösen av marken borde vara ett alternativ. I ett framtidsperspektiv skulle vinster göras genom en bättre folkhälsa.

Ett tekniskt frågetecken.

I samrådsredogörelsen framkommer att Boo Energi önskar ett område avsatt för kontrollbyggnad och ställverk. Enligt en bilagd kartsnitt har området en storlek c:a 40 x25 m, d.v.s. c:a 1000 kvm (= en villatomt). Boo Energi kräver också att transportvägen till stationen ska klara ett axeltryck på 25 ton, vägbredden minst 5 m och ha en svängradie som klarar en lång trailer. Planenhetens svar var: ”Planförslaget kommer att kompletteras i samråd med Boo Energi.” Detta låter harmlöst men har sina problem.

Placeringen enligt kartan i Samrådshandlingen är vid Rödhakevägen, där också gångstigen in mot Tollare Träsk går (och planeras vara kvar). Vägarna in i området från Lännerstahållet har ingalunda 5 meters bredd.

Märkligt nog finns inte detta tekniska arrangemang inritat på den utställda kartan i aktuell detaljplan. Här finns angivet natur. Likaså är linjen för Naturreservatet dragen i en rak linje från Sockenvägen och norrut – direkt i Lännerstagränsen.

En inbrytning om 25 m i en redan mycket smal korridor sätter stopp för både djur och människor – i det som talats om som fint och sammanhängande naturområde (särskilt sedan högspänningsledningen grävts ner).

Varför har inte denna anläggning redovisats i utställningen?

Utställningsmaterial och synkronisering med Naturreservatsremiss.

I de politiska besluten (MSN 5/3 -08) har tydligt uttalats att utställningen av detaljplanen Tollare Träskväg skulle synkroniseras med Naturreservatsärendet. I detaljplanehandlingarna finns mycket få spår av den genomförda Naturreservatsutredningen och ingen övergripande konsekvensbedömning.

För att kunna ha synpunkter på detaljplanen har Naturreservatsutredningen varit ett nödvändigt material.

Vi finner det anmärkningsvärt, djupt otillfredsställande och stridande mot demokratiska principer att Nacka kommun vägrat lämna ut det väsentliga materialet – d.v.s. dokumenten ”Naturvärden” och ”Rekreativvärden”. Dessa har (efter påtryckningar) gjorts tillgängliga först 30 maj och då endast i digital form. Ingen information har gått ut till remissinstanserna att dokumenten till slut lagts ut på kommunens hemsida.

För Boo Miljö- och Naturvänner

Margaretha Josefson
Styrelseledamot

Carl-Cedric Coulianos
Ordförande